

УДК 615.825: 371.26

МЕТОДИЧНІ ПРИНЦИПИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Тетяна БОЙЧУК, Марія ГОЛУБЄВА, Олександр ЛЕВАНДОВСЬКИЙ

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Анотація. У статті розглянуто методичні принципи оцінювання результатів виробничої практики в системі підготовки фахівців фізичної реабілітації, підкреслено значення особистісно-орієнтованого підходу у підвищенні якості підготовки студентів. Наведено структуру основного звітнього документу виробничої практики – щоденника.

Ключові слова: студент, виробнича практика, оцінювання.

Постановка проблеми. Практика є однією з форм організації навчального процесу у ВНЗ, що максимально сприяє розвитку студента як особистості і майбутнього фахівця. Вивчення професійно орієнтованих дисциплін завершується виробничою практикою, що надає студентам можливість отримати різнобічну підготовку з основних напрямів майбутньої фахової діяльності [1, 4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Метою практики є професійно спрямована діяльність, яка сприяє удосконаленню знань з предмету, надання можливості реалізації отриманих під час навчання протягом семестру умінь на базі клініко-профілактичних установ, засвоєння навиків методично-організаційної роботи, проведення лікувально-реабілітаційних заходів для підтримки та відновлення повноцінної життєдіяльності людини [1, 3].

Якість підготовки, широта спектру набутих навичок та вмінь майбутніх фахівців фізичної реабілітації залежить від чіткої організації і серйозності вимог, а також уміння активізувати організаційні, ділові та інші якості особистості студента. Від практики найчастіше залежить можливість формування кваліфікованого фахівця, який у майбутньому повинен надавати допомогу дорослим та дітям у відновленні та поліпшенні здоров'я, втраченого внаслідок травми чи захворювання [1].

Практика – це короткий, але складний і напружений у психологічному плані відрізок професійно-трудової кар'єри майбутнього фахівця [5]. Адаптація студента в сучасних умовах вимагає узгодження вмінь та інтересів молодого фахівця з потребами та можливостями установи, засвоєння соціальних та етичних норм, що регламентують життєдіяльність працівників установи, налагодження виробничих і неофіційних стосунків з колегами.

Проте треба пам'ятати про можливість невідповідності між психологічними характеристиками особистості студента, проблемами, які виникають внаслідок спілкування з хворою людиною, а також з колективом професіоналів із сформованими етичними навичками роботи. Студентам, які вперше приступають до роботи в медичних установах, необхідно не тільки опанувати професію. Вони повинні навчитися жити і працювати в нових умовах зі специфічними вимогами колективу, відповідати перед хворою людиною за якість і ефективність своєї роботи.

Метою дослідження є висвітлення методичних принципів оцінювання виробничої практики при підготовці фахівців фізичної реабілітації у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Результати дослідження та їх обговорення.

Для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня „Бакалавр” за спеціальністю „Фізична реабілітація” навчальним планом передбачено три виробничих практики за фахом, які

студенти проходять у санаторно-курортних, амбулаторно-поліклінічних та стаціонарних медичних закладах.

Основними завданнями виробничої практики є:

- ознайомлення з організацією роботи у санаторно-курортних, амбулаторно-поліклінічних та стаціонарних закладах та функціональними обов'язками їх працівників;
- закріплення знань, отриманих при вивченні основних теоретичних дисциплін;
- вдосконалення практичних навичок і умінь, набутих під час навчання, і набуття нових, доведення їх до досконалості;
- засвоєння принципів медичної етики і деонтології;
- усунення психологічних бар'єрів у стосунках з пацієнтами і колегами.

Основною звітною документацією проходження виробничої практики є щоденник практиканта. Він складається з наступних розділів:

1. Титульна сторінка (прізвище, ім'я, по-батькові студента, курс, група, семестр, в якому проводиться практика, номер залікової книжки, час проходження практики).

2. Паспорт бази практики (адреса, контактні телефони, особи, відповідальні за проходження практики).

3. Обов'язки студента під час проходження практики:

– перед початком практики одержання від методистів зразків усіх необхідних звітних документів;

– своєчасне прибуття на базу практики;

– виконання у повному обсязі всіх завдань, передбачених програмою практики і вказівками її керівників;

– вивчення і суворе дотримання правил охорони праці і техніки безпеки;

– відповідальне відношення до своїх обов'язків при проходженні практики;

– систематичне й ретельне ведення щоденника практики, заповнення його згідно вимог, подача на перевірку та затвердження в установленій термін необхідної документації;

– підпорядкування правилам внутрішнього розпорядку, дотримання правил етики і деонтології у стосунках з пацієнтами та працівниками баз практики;

– своєчасне подання матеріалів практики на кафедру та їх захист.

4. Тема індивідуального завдання виділяється в рамках групового колективного наукового завдання, яке отримують студенти перед відправленням на практику (наприклад, тема колективного завдання: „Фізіотерапія як засіб фізичної реабілітації в практиці Центральної міської клінічної лікарні м. Івано-Франківська”; тема індивідуального завдання: „Принципи проведення іонофорезу при патології внутрішніх органів” та ін.).

5. Графік відвідування практики (календарний облік роботи студента на певній посаді, наприклад, масажиста, інструктора ЛФК).

6. Щоденний облік виконаної роботи і практичних навичок, які засвоїв практикант (завіряє керівник бази практики).

7. Характеристика від керівника бази практики (наприкінці проходження практики завіряється печаткою лікувального закладу).

8. Перелік практичних навичок, якими повинен оволодіти студент під час проходження виробничої практики та фактичний облік їх виконання (обсяг залежить від курсу і виду практики).

9. Облік роботи методиста.

10. Результати заліку з виробничої практики (вказується склад комісії і підсумкова диференційована оцінка).

11. Самооцінка практики (заповнюється студентом після проходження практики).

Важливою формою оцінки ефективності проходження виробничої практики ми вважаємо розроблену нами уніфіковану характеристику, яка враховує аналіз результатів самостійної роботи практиканта, зацікавленість у виконанні завдань, взаємовідносини з пацієнтами та колегами, зауваження щодо дисципліни при проходженні практики. Вона дозволяє виявити студентів, які мають низький рівень професійної компетентності, нерозвинені професійні мотиви, занижену самооцінку, відчувають значні затруднення в організації взаємодії з пацієнтами. Все це може негативно впливати на перший професійний досвід майбутніх фахівців фізичної реабілітації і, як наслідок, приводити до зниження інтересу до професії.

Пропонуємо таку схему оцінки виробничої практики, яку заповнюють відповідальні особи від бази практики:

1. Самостійна робота практиканта:

- проявляв значну самостійність при виконанні доручених завдань
- проявляв достатню самостійність при виконанні більшості доручених завдань
- мав певні проблеми при виконанні доручених завдань і прийнятті рішень
- в цілому мало самостійний

2. Зацікавленість у виконанні завдань:

- дуже висока (завжди працював з великою віддачею)
- достатньо висока (працював завжди ретельно)
- задовільна (працював без великих зауважень)
- викликає значні зауваження

3. Взаємовідносини практиканта з пацієнтами:

- без зауважень
- без великих зауважень
- були певні зауваження
- були серйозні зауваження

4. Взаємовідносини практиканта з колегами та працівниками бази практики:

- без зауважень (комунікабельний, доброзичливий, добре сприймається колегами і пацієнтами)
- відносини задовільні, не було конфліктних ситуацій
- має певні проблеми у відносинах з колегами
- має серйозні проблеми у відносинах з колегами

5. Загальні зауваження щодо дисципліни при проходженні практики:

- дуже дисциплінований, пунктуальний, завжди вчасно виконував доручені завдання
- в цілому дисциплінованість слід оцінити позитивно, однак є невеликі зауваження
- до деяких дій практиканта були окремі дисциплінарні зауваження
- до деяких дій практиканта були серйозні дисциплінарні зауваження

6. Загальна оцінка практиканта:

- висока
- добра
- задовільна
- низька

Така характеристика забезпечує об'єктивне відображення професійного рівня кожного студента і дозволяє педагогу в майбутньому корегувати ті чи інші проблеми у початковій фаховій діяльності, що сприятиме зростанню інтересу до майбутньої спеціальності і стимуляції самостійної роботи у процесі навчання.

Співбесіди зі студентами під час захисту матеріалів виробничої практики показали, що самооцінка практики студентами в цілому співпадає з висновками лікувальних уста-

нов, які надавали характеристику. Працівники лікувальних закладів відзначали високий рівень теоретичної і практичної підготовки студентів, наданий викладачами випускної кафедри. Більшість студентів виявляла значний інтерес до практичної роботи, високу активність при виконанні доручених завдань. Водночас деякі студенти мали певні труднощі у стосунках з пацієнтами, які в першу чергу пояснювали складністю налагодження психологічних взаємин з хворими, невпевненістю у своїх силах, страхом спричинити якусь шкоду.

Проведений аналіз звітності студентів свідчить не тільки про повне виконання індивідуальних завдань, але й про значний інтерес до роботи в клінічних умовах, повноцінне встановлення взаємин з пацієнтами й колегами. Для підвищення ефективності виробничої практики на кафедрі запроваджена педагогічна підтримка студентів – діяльність компетентних викладачів по здійсненню превентивної та оперативної допомоги студентам у розв'язанні їх індивідуальних проблем, пов'язаних із професійним самовизначенням і самовираженням [2]. Цей особистісно-орієнтований підхід включає допомогу студентам у адаптації до умов реального реабілітаційного процесу у лікувальному закладі, усунення психологічних бар'єрів, які виникають у студента в організації взаємодії з персоналом і пацієнтами.

Висновки

1. Аналіз індивідуальних характеристик студентів-практикантів свідчить про необхідність особистісно-орієнтованого підходу до підготовки студентів у незвичних для них клінічних умовах, формування принципів медичної етики і деонтології, відповідальності перед хворим за виконану роботу, уболівання за кінцевий результат.

2. Результати та аналіз характеристик і самооцінка студентів свідчать про необхідність індивідуальної підготовки до виробничої практики, оскільки вона буде сприяти зростанню у студента інтересу до діяльності фахівця фізичної реабілітації, збільшить їх психологічну готовність до роботи з хворою людиною.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямку – вивчення динаміки психологічного стану студентів при проходженні виробничої практики.

Список літератури

1. *Воробійов М.І., Круцевич Т.Ю.* Практика в системі фізкультурної освіти. – К.: Олімпійська література, 2006. – 190 с.
2. *Кацова Л.І.* Особистісно-орієнтований підхід у підготовці студентів до педагогічної практики // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2006. – № 1. – С. 47-49.
3. *Лянной Ю.О.* Шляхи співпраці фахівців галузі охорони здоров'я, валеології, фізичної культури і спорту у підготовці майбутніх фахівців з фізичної реабілітації // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2006. – № 4. – С. 99-102.
4. Положення про кредитно-модульну систему організації навчального процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. – Івано-Франківськ, 2006. – 23 с.
5. *Шамардіна Г., Васильєв В., Долбишева Н., Чернявська Н.* Адаптація студентів інститутів фізичної культури до професійної діяльності // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2007. – № 2-3. – С. 11-15.

**МЕТОДИЧЕСКИЕ ПРИНЦИПЫ ОЦЕНКИ РЕЗУЛЬТАТОВ
ПРОИЗВОДСТВЕННОЙ ПРАКТИКИ В СИСТЕМЕ ПОДГОТОВКИ
СПЕЦИАЛИСТОВ ФИЗИЧЕСКОЙ РЕАБИЛИТАЦИИ**

Татьяна БОЙЧУК, Мария ГОЛУБЕВА, Александр ЛЕВАНДОВСКИЙ

Прикарпатский национальный университет имени Василия Стефаныка

Аннотация. В статье рассмотрены методические принципы оценки результатов производственной практики в системе подготовки специалистов физической реабилитации, подчеркнута значимость лично-ориентированного подхода в повышении качества подготовки студентов. Приведена структура основного отчетного документа практики – дневника.

Ключевые слова: студент, производственная практика, оценивание.

**METHODOICAL PRINCIPLES OF EVALUATION OF THE RESULTS
OF PRACTICAL WORK AT PREPARATION THE SPECIALISTS
OF PHYSICAL REHABILITATION**

Tetyana BOYCHUK, Maria GOLUBIEVA, Alexander LEVANDOVSKY

Precarpathian National University named after Vasyl Stefanyk

Abstract. Methodical principles of evaluation of the results of practical work at the system of preparation of specialists of physical rehabilitation are considered in the article. The importance of the personality-oriented approach in upgrading preparation of students and the structure of basic document of practical work – diary – Is have seen determined.

Key words: student, practical work, evaluation.